

תוכן עניינים:

1. מבוא.....1-2.
2. פרק 1 ההיסטוריה של הודו מימי אלכסנדר מוקדון ועד לכיבוש הבריטי.....3-11.
הכיבוש בידי אלכסנדר מוקדון.....3-4.
מאפייני התרבות ההודית.....4-7
הודו ובריטניה.....7-11.
3. פרק 2 החלוקה: השחקנים המרכזיים.....11-18.
גנדי והמאבק לעצמאות הודו.....13-18.
4. פרק 3 הפדרליזם ההודי והשלכות החלוקה.....19-22.
הפדרליזם ההודי.....19-21.
החלוקה וההשלכות.....21-22.
5. פרק 4 סיכום ומסקנות.....23-24.
6. ביבליוגרפיה.....25-26.

מבוא:

ההינדואיזם, הדת השלטת בהודו, עוד בתחילתה היה לה מרכז אידיאולוגי מפורז שהורכב מסדרה של רשתות ותת ארגונים פולחניים. הם היו פזורים ברחבי תת היבשת וחצו לעיתים תכופות את קווי התיחום הפוליטיים. על אף שהיו פזורים, המרכזים הללו היו קשורים בקשר הדוק עם ההינדואיזם והזהות ההינדואית האתנית הרחבה. המרכז הזה שהיה קיים לא היה מרכז מדיני ולכן היחסים באותה התקופה, בין המדינות במרכז למדינות הפריפריה, ולנסיכויות והממלכות השונות במדינה, היו יחסים שלא היו יוצאים דופן במיוחד ממשטרים פטרימוניאליים, שאפיינו משטרים אחרים עם אוכלוסייה שבטית ומפוזרת. גם המרכזים המדיניים באותה תקופה שלפני הכרזת העצמאות בהודו, הם לא היו מרכזי קבע ולא שימשו כמוקדים עיקריים עבור הזהות התרבותית של הודו. גם כאשר פותחו מרכזים מדיניים, הם היו חלשים מאוד בכל הנוגע לאינטראקציה ביניהם וליכולת שלהם ליצור זהות מרכזית. מצב זה היה קיים עוד לפני השליטה הבריטית ואף לפני השליטה המוסלמית בהודו והוא מאפיין את מאה השנים האחרונות של הודו שבהן היה ניתן לראות מוסדות מרכזיים שנפתחים ובסופו של דבר המצב לא היה מגיע לכדי הקמתה של מדינה שתייצג את התרבות והזהות ההודית המשותפת בין כלל האזורים.¹

הודו הייתה אחת הקולוניות של הממלכה הבריטית וכאשר השלטון הבריטי רצה לשמר את מעמדו וכוחו במושבה, הוא נדרש לפקדי מינהל מקומיים שימלאו את תפקידים בחסותו, בשל המחסור בכוח אדם שהיה. לשם כך, פתח השלטון להודים את האפשרות לרכוש השכלה במוסדות אירופאים מעבר לאוניברסיטאות שפתח בהודו עצמה וכך נחשפו ההודים עם לימודיהם האקדמאים, לרעיונות אידיאולוגיים ופוליטיים שהובילו לבסוף להתגבשותה של תנועה לאומית חזקה במדינה. שעד מהרה ביקשה עצמאות להודו.² בשלבים המוקדמים של ההתנגדות לקולוניאליזם, ניתן לראות המרד הגדול שפרץ ב-1857, בה ביקשה התנועה הלאומית לסלק את המשטר הקולוניאלי הבריטי מאדמת הודו, אולם המרד הזה לא צלח ואותם סטודנטים שלמדו באירופה, הם אלו שהחיו את המהפכה המחודשת.³

אחרי מלחמת העולם הראשונה, התעמק המשבר עם בריטניה ובזירה הפוליטית בהודו הופיע מנהיג חדש, מוהנדס קרמצ'נד גנדי שקרה למלחמה ללא שימוש באלימות עם הבריטים. מסעותיו של גנדי נמשכו כמה שנים והביאו לשינוי בעמדה הבריטית כלפי הרצון של הודו בעצמאות, אולם הפער שהיה קיים בין ההינדים במדינה לבין המוסלמים היה גדול ובסופו של דבר המדינה העצמאית שקמה הופרדה מהאזור המוסלמי שכיום נקרא מדינת פקיסטן.⁴

עם הכרזת העצמאות, הודו נוקטת במדיניות כלכלית המאפשרת לממשלה המרכזית תפקיד בקידום הפיתוח הכלכלי במדינה. בשל שטחה הגדול והאוכלוסייה המגוונת וכן העובדה שהאוכלוסייה בהודו גם כן הייתה מחולקת, שיטת המשטר שהתאימה למדינה היא המשטר הפדרלי.⁵ החוקה ההודית קבעה כי

¹ אייזנשטדט, ג. (1984), המהפכה וטרנספורמציה של חברות, מוסד ביאליק. ירושלים. עמוד 112.

² גיינאו, ר. (2012), הקולוניאליזם האירופאי, אידיאולוגיה, מדיניות, התנגדות. האוניברסיטה הפתוחה, רעננה עמוד 190.

³ גיינאו, ר. (2012) עמודים 196-197.

⁴ גיינאו, ר. (2012) עמודים 196-202.

⁵ Singh, N., & Srinivasan, T. N. (2006). Indian federalism, economic reform and globalization. *Federalism and economic reform: International perspectives*, pp.4-5.

פרק 1:

ההיסטוריה של הודו מימי אלכסנדר מוקדון ועד לכיבוש הבריטי

הכיבוש בידי אלכסנדר מוקדון:

המסע של אלכסנדר מוקדון לתת היבשת ההודית וכיבושה, הוא ללא כל ספק, אחד האירועים המשפיעים ביותר בהיסטוריה ההודית, אם כי בעיני הודים רבים הוא היה עוד אחד מהכובשים חסרי השם שהגיעו מצפון מערב⁶. כיבושה של הודו בידי אלכסנדר מוקדון, סימנה את תחילת פתיחתו של עולם חדש. פתיחה של תרבות חדשה והכרה של האנושות בה. לפני שהכובש הגדול, הגיע למדינה שהייתה מרוחקת מאירופה ואף בשל מיקומה, בעבר אף חשבו שהיא יושבת בקצה העולם עוד כשחשבו שהוא שטוח. דבר לא היה ידוע על הארץ הזו, מלבד כמה אזכורים קטנים בכתבי הורדוטוס. למעשה כל הידע שהופיע וההיסטוריה של המדינה, התגלה רק עם כיבושה על ידי אלכסנדר מוקדון. הכיבוש החל בשנת 326 לספירה, לאחר שנלחם בשבטים של צפון אפגניסטן וכבש אותם, הוא הוביל את צבאו הגדול אל שטחה של הודו. הם עברו דרך נהר קאבול על גשר של ספינות ובסופו של דבר נשאר במדינה לא יותר מעשרים חודשים אבל הזמן הקצר הזה הספיק לו על מנת לכבוש אזורים גדולים בהודו הוא הצליח אפילו לכבוש את אזור נהר הגנגס וכיבושים אלו מפתיעים בייחוד לאור העובדה שהוא נתקל בהתנגדות של המקומיים.

אלכסנדר מוקדון הצליח לכבוש את הודו בזמן קצר מאוד. כאשר הוא וצבאו דרכו באדמת הודו, הם ראו שם פוליטיקה מקומית לא מתפקדת ומדינה שמעוצבת בדיוק בשביל לכבוש אותה. האזורים ההודים היו מחולקים על ידי נהרות גדולים. ודווקא החלוקה והחוסר יכולת להתאחד סייעו למוקדון לכבוש את הודו בקלות רבה. למעשה אם היה עומד מול תושבים מאוחדים, הוא לא היה מצליח לכבוש את המדינה. כל אזור שהיה מחולק, היה נשלט על ידי צורת משטר שונה. חלק נשלטו על ידי שלטון מלוכני וחלק על ידי שלטון רפובליקני. ויחד עם זאת כולם הובלו על ידי המנהיגים שלהם בצורה כזו שלא נלחמים יחד נגד אויב משותף. המניעה הזאת מלהתאחד, רק עשתה את הכיבוש עבור מוקדון, ליותר קל. הדרך שבא אלכסנדר מוקדון היה משמר את הכיבושים שלו הייתה על ידי בניית ערים שאותם היה מבצר ודואג לשמירה על ידי גדודים.

כך גם במקרה של הודו, מוקדון בנה ערים במקומות אותם כבש ושם חומות לביצור וכן חיילים שישמרו את המנהיגות האזרחים, הפקיד בידי מנהיג מקומי כאשר רשויות החוץ והביטחון, אוישו בידי קצינים מוקדוניים. נראה כי האומה האסיאתית קיבלה בהכנעה והסכימה לסדר החדש שנוצר ואחרי זמן מה אפילו לא חשבו לחזור לסדר הקודם. דווקא תחת השליטים ההלניסטים, הם זכו לחופש רב שלא הכירו קודם לכן. המסחר במדינה התחיל להתקדם, הבריאות עלתה, גם בתי המשפט ישתפרו ויחד זה הוביל לעלייה של תרבות חדשה וגבוהה יותר. העלייה בשלב בתרבות

⁶ Kulke, H., & Rothermund, D. (2016). *A history of India*. Routledge. p.57